

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-3878

No. 92. — Štev. 92.

NEW YORK, MONDAY, APRIL 20, 1936 — PONEDELJEK, 20. APRILA, 1936

Volume XLIV. — Letnik XLIV.

USODA EVROPE JE V ROKAH ADOLFA HITLERJA

“Vojna bi uničila evropsko civilizacijo!” — Baldwin

IZDAJALKA DILLINGERA DEPORTIRANA

S Purvisom je bila dogovorjena za znamenje. Purvis ji je obljubil, da ne bo deportirana.

CHICAGO, Ill., 19. aprila. — Ana Sage, “žena v rdeči obleki”, je med jokom prvič povedala, kako je izdala zloglasnega roparja Johna Dillingerja. Proti njej je bila uvedeno postopanje za deportacijo na Romunsko, ko se je spoznala z Dillingerjem.

“Oni večer,” je pripovedovala, “sem imela krilo pomarančne barve in belo bluzo. Krilo je moglo pod lučjo izgledati rdeče. Imam ga še sedaj.”

Dillingerja je spoznala kakih deset dni predno je bil ustrelen.

Stanovala je skupno s Polly Hamilton, ki je nekdanja delala za njo v nekem hotelu v Gary. “Nekega večera je pripeljala s seboj Dillingerja, ki si je nadel ime Jimmy Lawrence. Nekega večera sem spoznala, kdo je ta Lawrence, ko je bral nek časopis in Polly pokazal sliko, rekoč: “Danes so me postavili nekam drugam.”

“Pogledala sem sliko in tedaj sem vedela, da je Dillinger. Prestrašila sem se in sem šla k Zarkoviču.

(Martin Zarkovič je bil policist v East Chicago in dolgoleten prijatelj Sageve.)

“Naslednjega dne sva oba govorila s Purvisom. Povedala sem mu, da imam sitnosti zaradi deportacije in Purvis mi je rekel: “Vaša zadeva ni nič proti tej; za to bomo že skrbeli.” Nato sem mu povedala o Dillingerju. Povedala sem mu, da bo Dillinger mene in Polly zvečer peljal v gledališče. S Purvisom sem se dogovorila, da bom imela na glavi klobuk, ako bomo šli kam daleč in da bom gologlava, ako gremo v Biograph. Pred odhodom sem vprašala ‘Jimmyja’, kam bomo šli in rekel mi je, da v Biograph. Purvisov agent je pazil na moje stanovanje in je videl, da nimam klobuka ter je tako vedel, da gremo v Biograph.”

Dillinger, njegova prijateljica in izdajalka so šli v gledališče, kjer so ostali do konca predstave. Ko so prišli iz gledališča in hodili kakih 30 korakov, tedaj je dobil Dillinger kroglo v glavo.

ROOSEVELTOV TAJNIK UMRL

KASHINGTON, D. C., 19. apr. — Dolgoletni svetovalec predsednika Roosevelta in njegov tajnik Louis McHenry Howe je v soboto ponoči umrl. Howe je stanoval v Beli hiši.

TURČIJA JE OKUPIRALA DARDANELE

Turčija ni čakala na Ligin odgovor glede Dardanel. — Ligin krogi presenečeni.

ISTANBUL, Turčija, 19. aprila. — Turška vojska je vkrakala v demilitarizirano ozemlje na obeh straneh Dardanel. Vlada ni čakala na Ligin odgovor na prošnjo, da ji je dovoljeno utrditi Dardanele.

Ta korak je zelo presenetil Ligin kroge, ker je Turčija izjavila, da bo oborožila Dardanele s postavnimi sredstvi in da ne bo posnemala Hitlerjevega dramatičnega zasedanja Porenja.

Poročilo iz Ankare pravi, da je imel kabinet v stanovanju predsednika Kemala Ataturka v sredo sejo, na kateri je bil tudi navzoč maršal Fevzi, in je sklenil, da takoj zasede strateško pomembno morsko ožino.

Liga narodov je bila pripravljena vsreči prošnji turške vlade, da so premenjene določbe lausanske mirovne pogodbe glede Dardanel.

Maršal Fevzi je na armado izdal tajno povelje in vojniki so zgodaj zjutraj zavzeli postojanke ob Dardanelah.

Diplomati pričakujejo, da bo Turčiji sedaj sledila tudi Bolgarska in bo zahtevala, da je razvezana povojnih obveznosti.

MOSKVA, Rusija, 19. apr. — Zunanji komisar Maksim Litvinov je sporočil turškemu poslaniku, da sovjetska vlada priznava pravico Turčije, da dobi popolno oblast nad morsko ožino.

Litvinov je rekel, da je sovjetska vlada bila vedno mnenja, da naj ima Turčija nad Bosporom, Marmorskim morjem in Dardanelami popolno oblast. Že na mirovnih pogajanjih v Lausanne je tedanji ruski zunanji komisar Jurij Čičerin poudarjal, da je zaradi miru potrebno, da je Turčiji prepuščeno, da utrdi morsko ožino.

DUNAJ, Avstrija, 19. aprila. — Iz poročil iz Aten je mogoče povzeti, da grška vlada namerava utrditi otoke Mitilene, Samis in Leros.

Turška vlada je pripravljena dovoliti Grški, da utrdi svoje otoke pred vhomom v Dardanele, ne pa otokov, ki se nahajajo 4 do 10 milj od obrežja Male Azije. Glede tega se že vrše pogajanja med Grško in Turčijo.

Naročite se na “Glas Naroda” največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

PAPEŽ SLUTI BLIŽNJO SMRT

Francoskim katoliškim časnikarjem je rekel, da ne bo dolgo živel. — Papežev zaupnik se je obesil.

VATIKAN, 19. aprila. — Papež Pij XI. je prvič omenil, da čuti, da se bliža njegovo življenje koncu. Papež, ki bo 31. maja star 79 let, je rekel časnikarjem, da se naj kmalu vrnejo, kajti človek, ki se bliža svojim 80 letom, se ne more dogovoriti za daljši čas. Vendar pa jim je povdarjal, da naj imajo v mislih, da bo kdo drugi na njegovem mestu, kadarkoli se zopet vrnejo v Vatikan.

Papež ni kot je imel navado, o Veliki noči opravil cerkvenih opravil, ker mu moči pešajo.

GENOVA, Italija, 19. apr. — Tajnik papeževе nunciature v Madridu, Mgr. Tito Crespi, je bil najden obesen v svoji kabini na parniku Merano, ki je prišel iz Barcelone.

Uradniki parobrodne družbe pravijo, da se je Crespi najbrže sam obesil. Vsled preobilenega dela so mu odpovedali živci. Tekom sedanjih nemirov na Špankem je imel ogromno dela in je bil na potu v Italijo, da se odpočije.

Crespijevo truplo je bilo prepeljeno v rtrvašnico mestnega pokopališča in oblasti čakajo navodila iz Vatikana.

Mgr. Crespi je živel dovolj dolgo, da je izvedel, da je bil Plutarco Elias Calles izgnan iz Mehike. Calles je Crespija leta 1926 izgnal iz Mehike, kjer je bil tajnik apostolske legacije.

29. julija, 1926 je mgr. Crespi od tedanjega predsednika Callesa prejel pismo, v katerem mu je bilo sporočeno, da v 48 urah zapusti Mehiko. Calles mu je povedal, da ni izgnan iz osebnih razlogov, temveč, da zanj ne bo “primerno”, da bo ostal, ker sta v sporu katoliška cerkev in mehiška vlada. Iz Mehike je tedaj prišel Crespi v New York, od koder se je odpeljal v Vatikan.

SOCIJALIZEM V PARAGVAJU

ASCUNCION, Paragvaj, 19. aprila. — Paragvajska vlada je naznanila, da bo strogo nadzorovala pridelovanje in cene živil in drugih temeljnih potrebščin. Vsled tega bo prevzela pod svojo upravo vse industrije.

Vladni list izjavlja, da ta odredba predstavlja rojstvo socialistične države v Paragvaju.

ABESINIJA V HUDI STISKI

Na južni fronti je v dveh dneh padlo 5000 Abesincev. — Haile Selassie zbira dečke za obrambo Addis Ababe.

LONDON, Anglija, 19. apr. — “Exchange Telegraph” poroča, da je na južni fronti bila v dvodnevni bitki uničena polovica abesinske vojske, ki je štela 10,000 mož.

Italijani so vplenili 2000 pušk in 12 strojnice. Italijanski letalci bombardirajo raztrepane ostanke abesinske vojske.

ADDIS ABABA, Abesinija, 19. aprila. — Cesar Haile Selassie in njegov najstarejši sin, prestolonaslednik prince Asmao Wosan, zbirata svoje čete v bližini glavnega mesta, da vstavita italijansko prodiranje proti Addis Ababi, toda njun odpor bo najbrže zaman.

Vsak zmožen deček je bil poklican v cesarjevo “zadnjo brigado” za obrambo prestolice. Ta brigada se bo borila skupno s 300,000 vojakov, katere je neguš prejšnji teden poklical pod zastavo.

Vladne oblasti, v prepričanju, da je bombardiranje glavnega mesta samo vprašanje časa, se pripravljajo, da sedež vlade preselijo v kako varnejše mesto proti zapadu.

Belgijska vojaška misija, ki je zadnjih pet let vežbala abesinsko vojsko, je opustila svoje delo ter je na potu v Džibuti v francoski Somaliji.

Vlada uradno vračaja italijansko poročilo, da se namerava cesar Haile Selassie odpovedati prestolu in da je prestolonaslednik naprosil maršal Badoglio za mir. Prestolonaslednik je v gorah južno od Dessye zavzel močne postojanke.

RIM, Italija, 19. aprila. — Čete maršala Badoglio na dveh frontah pritiskajo proti dvema glavnima mestoma — Harar in Addis Ababa.

Južna armada je uničila desno krilo abesinske vojske v vročih dvodnevnih bojih, v katerih je poleg 3000 vojakov tudi ubit abesinski podpoveljnik.

Bitka še ni bila dobljena, ko je general Graziani naznanil, da so Italijani razbili eno krilo rasa Nasibu in da je med ubitimi Nasibov pribojnik dedzmač Abebe Damtu.

SPOMENIK BELGIJSKI KRALJICI

LONDON, Anglija, 17. apr. — Belgijski kralj Leopold je odpotoval v Švico, kjer si bo ogledal spomenik kraljice Astrid, ki se je lani smrtno ponesrečila z avtomobilom. Spomenik bo postavljen na mestu, kjer je kraljico doletela smrt.

BALKAN SE BO UDELEŽIL OLIMPIADE

Balkan se ne zmeni za opozicijo proti Hitlerju. Jugoslavija bo poslala 80 Sokolov.

DUNAJ, Avstrija, 19. apr. — Glede olimpijskih iger v Berlinu ima opozicija proti Hitlerjevi vladi zelo malo vpliva na balkanske države.

Medtem ko je med Nemčijo in Avstrijo športna vojna in Avstrija vsled tega ne bo udeležena pri olimpijskih igrah v Nemčiji, se Jugoslavija, Bolgarska in Romunska pripravljajo, da tekmujejo za svetovno prvenstvo v športu v nemški prestolici.

V osrednje evropskih državah vlada največje zanimanje za letošnje olimpijske igre v Jugoslaviji in na Madžarskem. Jugoslovanska športna društva so mnenja, da mednarodni prepri ne smejo ovirati športa.

Jugoslovanski odbor za olimpijske igre je sklenil, da bo poslal v Berlin kar največjo skupino športnikov, zlasti Sokolov. 7. junij je bil razglašen za športni dan po celi Jugoslaviji, in vsi dohodki so namenjeni za stroške udeležnikov olimpijskih iger v Berlinu, kamor bo poslanih najmanj 110 športnikov, med njimi 80 Sokolov.

15 HRVATOV PRIJETIH

BEOGRAD, Jugoslavija, 19. aprila. — Orožniki so prijeli 15 hrvatskih kmetov, ki so bili v zvezi s pobojem fašistov v hiši bivšega bana Mihajloviča blizu Zagreba. Dognano je bilo, da je imel vsak ubiti fašist najmanj 20 ran.

Notranji minister dr. Anton Korošec je odpotoval v Zagreb, da vodi preiskavo. Pobjoj je po celi Jugoslaviji povzročil veliko razburjenje. Vlada je izdala na narod poziv, da ostane miren.

ZAGREB, Jugoslavija, 19. aprila. — Trije Hrvatje so bili zopet ubiti, ko so se ponovili nemiri. Nad 100 kmetov je bilo v boju z orožniki blizu Nove Gradiške, ko jim orožniki niso hoteli dovoliti, da bi sekali drva v državnem gozdu.

OBSEDNO STANJE V COLO.

DENVER, Colo., 19. apr. — Governor Edward C. Johnson je razglasil obsedno stanje ob 316 milj dolgi juž. meji, da prepreči prihajanje tujih delavcev iz New Mexico, in Texasa na sladkorna polja v Colorado.

Advertise in
“Glas Naroda”

VNANJI MINISTER EDEN NE GOVORI V SVOJEM IMENU, PAČ PA V IMENU ANGLEŠKE VLADE

Kar počne Italija danes v Abesiniji, utegne jutri početi v kakšni evropski državi. — Anglija je iznenada izpremenila svoje stališče ter ne zagovarja več sankcij proti Italiji. — Ligo narodov je treba pod vsakim pogojem ohraniti.

WORCESTER, Anglija, 18. aprila. — Danes je govoril tukaj angleški ministrski predsednik Stanley Baldwin ter rekel med drugim:

— Usoda Evrope je v rokah nemškega kanclerja Hitlerja. Noben drugi evropski diplomat, pač pa Adolf Hitler bo odločil, če bo Evropi ohranjen mir ali če bo izbruhnila evropska vojna. Zaenkrat ni še nobenega sredstva za preprečenje vojne, ako je ta ali ona država zatrdno sklenila, da je treba rasprotstva, ki vladajo med njo in njeno sosedo, z orožjem poravnati.

— Sistem splošne varnosti ne bo nikdar zanesljiv, če ne bodo vse države, ki so udeležene pri njem, zapretele napadalca z gospodarskimi in vojaškimi sankcijami ter v skrajnem slučaju te sankcije tudi izvedle.

— Sankcije, ki se le počasi uveljavljajo, niso uspešne. Za njimi mora stati zadnja in najostrejša sankcija, ki se ji pravi — blokada. Meni ni razumljivo, kako bi se mogla Liga narodov ob svoji sedanji sestavi odločiti za blokado.

Nato je začel angleški ministrski predsednik ostro napadati Italijo. Dejal je, da ima angleški vnanji minister Eden v Ženevi polnomoč angleškega kabineta ter da je treba Ligo narodov pod vsakim pogojem ohraniti.

— Odločno poudarjam, da Edenova politika ni njegova osebna politika, pač pa politika angleške vlade. Iz določb Lige narodov bomo ustvarili pravico za svet in upam, da se svetovna javnost strinja z našimi prizadevanji. Ako naš Italija ne bo hotela ali mogla razumeti, bo storila veliko napako.

Baldwin je nato naslikal z najtemnejšimi barvami nevarnost nove evropske vojne.

— Taka vojna bi pomenila konec evropske civilizacije, — je vzkliknil. — Evropska civilizacija bo uničena, ako evropski narodi prelomijo svoje besede in se začno posluževati strupenih plinov.

Italiji so bile namenjene sledeče njegove besede: — V Evropi je država, ki je svedeno obljubila, da se ne bo posluževala strupenih plinov. Ta država je prelomila svojo obljubo ter se poslužuje v Afriki strupenih plinov. Kdo nam jamči, da se jih v kratkem ne bo začela posluževati tudi v Evropi? Evropa, kjer je prebivalstvo goste naseljeno, bi vsled tega neizmerno bolj trpela kot pa trpi Abesinija.

ŽENEVA, Švica, 18. aprila. — Anglija in Francija sta se glede abesinske zadeve sporazumeli, naj, zaenkrat ne bodo odredene proti Italiji nobene nove sankcije in naj dosedanje sankcije ostanejo nespremenjene.

Glede tega vprašanja je vladalo doslej med obema državama veliko nesoglasje. Slednjič je Anglija privolila, naj se začne razprava o sankcijah šele po francoskih volitvah, ki se bodo vršile 3. maja, dočim je Francija obljubila, da ne bo zahtevala takojšnje odprave sankcij.

"Glas Naroda"

(A Corporation)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja za Ameriko in	Za New York za celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov

Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3878

ITALIJA — ZMAGOVALKA

Liga narodov je konci prejšnjega tedna dokazala, da je brez moči.

Anglija je zahtevala ostreje sankcije proti Italiji, Francija je proti sankcijam.

Mussolinijeva armada pa prbdira v Abesiniji, in pravijo, da bo že jutri osvojila italijanska armada glavno mesto Addis Ababa.

Mussolini zahteva vso Abesinijo zase. Močna italijanska armada, opremljena z najmodernejšim orožjem, bo ugodila tej njegovi zahtevi.

Mussolini mora zmagati, ker bi mu sicer odklenkalo. Italijanski narod hoče imeti nagrado za svoje žrtve in trpljenje.

Sankcije, ki jih je uvedla Liga proti Italiji, sicer niso mogle pripraviti Italije na kolena, toda škodovala so ji precej. Poseben odbor Lige narodov je izdal poročilo, tikajoče se trindvajsetih držav, ki so trgovale z Italijo. Izvoz in uvoz sta se skrčila za več kot polovico. V enem samem mesecu sta uvoz in izvoz nazadovala za osem milijonov zlatih dolarjev.

Mussolini je podpravl industrijo, načel vse mogoče vi-re, omejil prebivalstvo na najpotrebnejše, toda vse ni dosti zalego.

V nobeni veliki državi ni takega pomanjkanja surovin kakor v Italiji. Italijanska zemlja je preveč siromašna, da bi mogla preživljati prebivalstvo, ki se nenavadno naglo množi.

Mussolini je zapovedal izrabiti vsak kosček zemlje, silna močvirja je dal izsušiti, nezaposlene delavce je pognal iz mest na deželo, toda vse zaman.

Italija je bila vedno odvisna od inozemstva, še celo v časih, ko narodno gospodarstvo o ni bilo vsled vojne prizadeto. Zaenkrat je njeno edino upanje Abesinija. Tam so naravnih zakladov, tam je vsega dovolj.

Premagati in osvojiti je ena stvar, uživati sadove zmage pa druga.

Mussolini je delal račun brez Anglije. O tem se bo v do-glednem času prepričal.

POLICIJA — ŽENITBENA POSREDOVALKA

Mlada dvojica v Budimpešti se mora zahvaliti samo raznim intervencijam tamkajšnje poli-cije, da je na zadnje srečno pri-jadrala v zakonski pristan.

Pred nekoliko meseci je po-kušala neka modistka v Budim-pešti samomor, ker so se starši njenega zaročenca upirali poro-ki. Policijski uradnik, ki so mu poverili preiskavo zadeve, je povabil k sebi zaročenca, ki je izjavil, da bo še enkrat govoril s starši o svojih ženskih načr-tih. To je tudi storil in starši so niso posebno upirali. Med tem je policija pomagala mla-

deniča, ki je bil tuj državlj-an, da si je kmalu pridobil madžar-sko državljanstvo. Toda pre-den je to dosegel, so si starši spet premislili. Pred kratkim je modistka prišla na policijo in ej jokaje pripovedovala, da so njegovi starši sicer spet opusti-li svoj odpor, a če se poroka ne bo kmalu izvršila, obstoji bo-jazen, da ji bodo spet nasproti-ni. Na to je policija priskrbela mlademu paru dovoljenje za takojšnjo poroko. Sedaj ne mo-rejo starši nič več oporekati — vprašanje je, kako se bosta mlada človeka sama razume-la me dseboj.

Dopisi.

Gowanda, N. Y.

Dne 4. aprila se je moral podvreči operaciji na vnetju slepiča rojak in sobrat Mihael Primožič. Po teden dni traja-jočih groznih bolečinah pa je v soboto, dne 11. aprila ob 4.30 uri zjutraj podlegel. Njegovo truplo je bilo prvo, ki je bilo pripeljavano v tukajšnji S. D. in je ležalo na mrtvaškem odru, okrašeno z mnogimi veneci in cveticami. Obiskali so ga sko-ro vsi to živeči rojaki in roja-kinje oz. sobratje in sestre. Pokojnik je bil doma iz Reich-burga na spo-lnem Štajer-skem, kjer se je rodil pred 48. leti. V Ameriko je prišel leta 1912 in sicer na Library, Pa. Tam je bil ustanovitelj dr. S. S. P. Z., katere član je bil še sedaj. Bil je začetnik in vne-ti delavce za gradnjo tam-kajšnjega S. D. ter se udeležo-val tudi pri tamkajšnji Slo-venški godbi. Ker je pa pre-mogovna industrija, v kateri je bil zaposlen, skoro popolnoma opela, je prišel leta 1928. sem v Gowando ter delal nekaj ča-sa v tovarni za lim (blue fac-tory), zadnji čas pa v stro-jarni. Pokojni je bil tudi tukaj ves čas jako vnet delavec na društvenem polju ter delničar tukajšnjega S. D. Bil je dve leti vesten oskrbnik Doma, od novega leta pa do smrti pa di-rektor in blagajnik. Bil je član dveh podpornih društev in si-cer dr. Zarja Svobode št. 225 SNPJ. in Združenji Slovenci št. 211 SSPZ., kateri so mu podarili krasne vence, in ga korporativno spremili k večni-mu počitku. Dalje so mu po-darili vence: Mlad. društvo Boosters SNPJ., dr. Pathfind-ers JSKJ., dr. sv. Jožef JSKJ. Slovenski Dom in drugi mno-gobrojni prijatelji in tudi dru-gorodci, kajti po mojem mne-nju ni bilo človeka v naselbi-ni, kateri bi njega sovražil.

Pogreb se je vršil v ponedel-jek dne 13. aprila ob 2. uri po-poldne, iz S. D. na tukajšnjo krasno pokopališče Smrekov-grič (Pine Hill Cemetery), ob ogromni udeležbi občinstva. Bilo je okrog 34. avtomobilov. Ker tukajšnji katoliški duhov-nik ni hotel pogrebnih obredov opraviti, baje zato ne, ker se na grobu čitajo od naših jed-not in zvez predpisani nagrob-ni govori, kar je po njegovem mnenju zoper cerkvene posta-ve, je to v dvorani opravil du-hovnik neke druge, meni dose-daj še neznane cerkve.

Razen žalujoče vdove in ene-ga brata, za katerega pokojni sam ni vedel, kje se nahaja, ne zapušča nikakih sorodnikov.

Tako je dokončano tvoje tru-dapolno delo na tem svetu. Tvoje truplo smo položili k večnemu počitku v hladni grob, duh tvoj, dragi nepozabljeni nam Mihael, bo živel med na-mi, dokler ne pridemo za te-boj v kraj, kjer ni več trplje-nja.

Čitatelje tega dopisa pa pro-sim, ako kateremu kaj ne uga-ja, ali ako je kaj napačnega poročano v njem, naj mi opro-ste, kajti jaz nisem bil osebno žnjim, posebno ko se je neha-jal v Penna., ampak sem po-vezel kot sem čul iz pogovorov njegovih prijateljev, med ka-terimi sem bil od kar se je po-kojnik nahajal v tej naselbini, tudi jaz.

Karl Strniša,
zastopnik G. N.

V letošnjem Koledarju je par lepih kratkih po-vesti, ki bodo zanimale ljubitelje leposlovja.

V SPOMIN ZASUŽNENIH BRATOV V ITALIJI

VELIKI KONCERT V NEW YORKU DNE 23. MAJA 1936

"Udruženje za obrambo Ju-goslovanov v Italiji", organi-zacija obstoječa iz delegatov slovenskih, hrvaških in srb-skih društev v New Yorku in okolici, priredi veliki koncert v New Yorku v soboto, dne 23. maja t. l. v Arlington Hall (Poljskem Narodnem Domu), 23 St. Mark's Place, Manhat-tan.

Na tem koncertu bodo sode-lovala vsa pevska društva in razni naši odlični umetniki, pevci in glasbeniki, radi česar se obeta, da bo ta koncert eden izmed najpomembnejših v za-dnjih letih. Vsa društva v New Yorku in okolici se naprošajo, da si zapomnijo zgornji datum, ter da uredijo po mogočnosti svoje prireditve tako, da ne padejo na isti dan.

Koncert je posvečen zasuz-njem bratom v Italiji, ki — kakor se poroča z raznih strani, — sledijo z velikim zama-njem in hvalečnostjo delovanje ameriških Jugoslovanov v nji-hovo korist.

Naši v Ameriki

ROJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO NA DOPISNICI SPOBOČE SLOVENSKE NOVI-CE IZ NASELBINE.

V Southview, Pa., se je Fr. Prešuti ponesrečil pri delu v premogovniku. Masa kamenja se je usula nanj in mu polomi-la rebra. Nahaja se v bolnišni-ci Mercy v Pittsburghu.

V bolnišnici v Girardu, Kan-sas, je zadnje dni umrl Frank Žlajpah, star 64 let in doma od Sv. Lovrenea na Dolenjskem. Bil je star samotar brez znanih sorodnikov v tem kraju.

Za pljučnico je preminul v Clevelandu rojak Louis Kova-čič, po domače Ločicar, star 52 let. Doma je bil iz Sodraži-ce in je prebival v Ameriki 25 let.

V La Salle, Ill., je umrl An-ton Jerič, doma iz Škocjana na Dolenjskem. V Ameriki je bil 35 let in tu zapušča ženo, sina in hčere.

PRIMORSKE NOVICE

Strašna nesreča

V Kalu pri Kanalu je Piri hovo družino zadela strašna nesreča, ki se je sicer dogodila že oktobra lanskega leta, a je oče šele sedaj obvestil o njej svojo hčerko, živečo v Buenos Airesu; odlašal je ker se je bal, da bi je žalostna vest preveč ne pretresla. Tako le piše.

"... Še prezgodaj izveste za takšne nesreče, kakor so bile one, ki so obiskale našo hišo tekom lanskega leta. Meseca maja sta nam poginila krava in tele, kar je bil za nas, v teh slabih časih, seveda hud uda-rec. Sinova Stanko in Jože sta skušala pomagati s tem, da sta nabirala staro železo. To jima je postalo usodno: oba hkratu je 11. oktobra ubila granata. Stanko je bil šel od doma ob 2. popoldne, Jože pa ob 4. Na Škopičevi senožeti ju je dole-tela smrt ob pol petih. Doma sta bila povedala, da gresta brat staro železo. Tistega dne sem šel v Mali dol in ko stopam proti Škopičevi hiši, slišim strel. Grem proti hiši, pa mi pride Škopička naproti in mi reče: "Tvojega poba je ubila granata ... tu gori na našem!"

"Tisti večer smo mislili, da nam je ta strašna nesreča u-grabila samo Stankota. Opol-noči sem šel javit orožnikom in naslednje jutro smo šli na lice mesta. Po obleki sem takoj spoznal, da je razmesarila oba. Stanko je bil v 17. letu, Jože pa je imel 15 let. Grozovito ju je razneslo, saj smo vse tedn brali njune kosti ter jih trikrat pokopali..."

O konfinaciji Slavka Vičica

O aretaciji dijaka Slavka Vi-čica iz Ilirske Bistrice prinaša "Istra" naslednje podrobnosti: Po aretaciji je obsedel teden dni v Bistriškem zaporu, nakar je bil odpeljan na Reko, kjer je bil obseden in konfiniran za dobo petih let. Mladenč je bil namreč radi "pregorele ljube- nivosti" do črnih srajc pod po-licijskim nadzorom, radi čega je moral biti po 9. uri zvečer doma. Toda zanašajoč se pre-več na prizanesljivost policijs-kega komisarja Zeechinija, se Vičič ni bog zna kako bal pre-kršiti je ure. Tako je prišel dan, ko so orožniki obiskali njegov dom, a fanta niso našli doma. Po noči so se zglasili orožniki na njegovem domu, vzeli ga iz postelje in odvedli v zapor. Radi tega bi bil fant morda kaznovan s par dnevi zapora in izpuščen, da se ni ne-kaj dni prej dogodil slučaj.

Peter Zgaga

VELIK DENAR

Z velikim denarjem so dan-danes velike težave. Posebno trpi tisti, ki se skuša prikopa-ti do njega. In ko se enkrat prikoplje, je še večji revež.

Lani ali predlanskim se je završil na newyorskem Wall Streetu drzen rop. Nekemu bančnemu uslužbencu so izr-gali neznanci torbo, v kateri je bilo tristo tisoč dolarjev. Ja, če bi bili petaki ali desetaki, bi se jim podjetje izplačalo. Pa so bili vrednosti papirji po de-set tisoč, petdeset tisoč in sto-tisoč dolarjev. Kje naj ubogi ropar zdrobi to premoženje?

Oblasti so jih zasledovale in jih nedavno aretirale. Pri njih so našli skoro ves uropan de-nar. Eden je pod podlogo v klobuku nosil vrednostno noto za deset tisoč dolarjev, v star-novanju njegovega tovariša so našli stotisoč dolarjev — v ku-linji na polici v posodi za sol.

Kaj naj počne danes ubogi ropar s stotisočakom? Če bi bil odvajalec Lindberghovega otroka nekoliko bolj previden, bi se Bruno Richard Haupt-mann še danes smejal vsem de-ktivom v pest. Tako je bila pa odkupnina izplačana v ban-kovcih po pet, deset in dvajset dolarjev. Petaki so se kmalu porazgubili med javnostjo, te-žava je bila pa z desetaki in dvajsetaki.

Čudno se sliši, pa je res: če imaš dandanes v New Yorku desetak ali dvajsetak, si naj-večji revež. Ako ga pomoliš konduktorju na kari pod nos, te bo najprej čudno pogledal, potem pa zapodil. Pri blagaj-nah v subwayu imajo razobe-šene tablice, da blagajnik ni primoran zmenjati večji ban-kovce kot za dva dolarja. Ne-izmerne daljave moraš toraj prehoditi peš z desetakom v žepu.

Edino dobro je pri tem, da ti ni treba trpeti žeje. V salo-nu naročiš čašo piva in med-tem ko ti ga toči, iščeš po žepu. Z desnico zvrneš pijačo po grlu, z levico pa vržeš na baro desetak. Bartendar te bo jezno pogledal rekoč: — Nimam dro-biza. — Toda druge čaše ti ne bo več natočil.

Po zimi sva hodila s prija-teljem Hudetom po Down-townu. Vse najino premoženje je znašalo natanko dvajset dolarjev. Toda kamorkoli sva prišla in skušala zdrobiti dvaj-stak, so naju nagnali.

— Še tukaj notri poskusi-vaj, — pravi prijatelj in vsto-piva v majhen storček, v ka-terem je prodajal star žid ci-garete. Kupiva zavojček ciga-ret in položiva dvajsetak na mizo.

V prodajalec — kot da bi tresčilo. Oči so mu žarele, ko je od vseh strani ogledoval bankovce. Poklical je ženo, le-po in mlado ženo, čer se nekaj časa tiho in zaupno menil ž-njo. Prikimala mu je.

— Drobiza nimam, — je slednjič odločil. — toda če mi dasta dvajsetak, vama dam ves štor z zalogo in opremo vred.

Ženica naju je zapeljivo po-gledala in prikimala.

Če bi se še nekaj časa poga-jali, stavim, da bi še ženo na-vrgel.

Ker sva pa moj prijatelj Na-ce in jaz skrajno dostojna člo-veka in ker nimava potrebnih trgovskih zmožnosti, se je va-bljiva kupčija razdrla.

DONOSNA TRGOVINA Z VODO

Za krst najmlajšega angleš-kega princa, sina vojvode Kent-skega, so uporabili vodo reke Jordana. A tudi navadni smrt-niki imajo v Londonu prilož-nost, da si nabavijo takšno vo-do brez težav.

V mestni četrti Maiden Lane je trdka, ki prodaja razno cerkveno orodje, poleg čega pa tudi vodo iz Jordana, ki jo u-važa v zapečatenih steklenicah iz Palestine. Priloženo spri-čevalo potrjuje, da je voda pra-va. Da je trgovina s to vodo donosna, dokazuje dejstvo, da stane takšna steklenica v Lon-donu pol funta, čeprav pridobi-vajo vodo iz Jordana brez stroškov, ki bi bili omebnice vredni, in čeprav ni na ta im-port nobene carine ter so tudi stroški za prevoz malenkostni.

DIVJI PRAŠIČI V AFRIKI

Iz Casablance poročajo, da so tvrdile zavoljo hudih snežnih metežev v gorovju več sto glav broječe črede divjih prašičev v razne vasi tega ozemlja. V Azilatu je prišlo do prave bit-ke med prašiči in ljudmi. Pri tem je bilo 20 prašičev ubitih, a tudi več ljudi ranjenih. V Izmagi so zverine smrtno po-škodovale nekega domačina, na bojišču pa je ostalo 17 ubitih prašičev.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. Vselej naše dolgotrajne skušnje Vam samoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se skupno obrnite na nas za vse pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi pranje za povratno dovolje-nja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje po-trebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, sa najmanjše stroške.

Nedržavljan naj ne odlašajo do sednjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje. RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in nasvetenja-mo Vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 West 18th Street
New York, N. Y.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zaneslji-vo po dnevnem kurzu.

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.75	Din. 100	Za \$ 9.25	Lir. 100
\$ 5.25	Din. 200	\$ 18.25	Lir. 200
\$ 7.25	Din. 300	\$ 44.00	Lir. 500
\$ 11.75	Din. 500	\$ 87.50	Lir. 1000
\$ 23.50	Din. 1000	\$ 174.00	Lir. 2000
\$ 47.00	Din. 2000	\$ 348.00	Lir. 4000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVRGENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJH

Za izplačilo	\$ 1. —	marke poslati	\$ 5.75
\$10. —	"	"	\$10.00
\$15. —	"	"	\$15.00
\$20. —	"	"	\$20.00
\$25. —	"	"	\$25.00
\$30. —	"	"	\$30.00

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRI-STOJNINO \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ZILAHY LAJOŠ:

KDAJ JE JANEZ KOVAČ UMRL

Niti si ni umil rok, ki so bile polne firneža, le obrisal si jih je v cunjo, ki je visela na žebliju ob vratih. Nato si je odpasal zeleni mizarski predpasnik in si otresel s hlač oblanje. Natanknil si je klobuk in preden je odšel skozi vrata je nena- vadno izmučen pozdravil sta rejšega mizarja, ki je bil obrnjen s hrbtom k ognjišču in me- šal klij:

"Lahko noč želim!"
Že od jutra ga je prešinjal občutek. V ustih je čutil slab okus, včasih se mu je za trenutek ustavil v roki obliči in truden je zaprl oči.

Sel je domov in brez teka povečerjal. Stanoval je pri ne- ki stariji, vdovi Franca Borke. V revni sobici, ki je bila nekoč drvarnica.

V tej noči — četrtega oktobra 1874 — uro in četrto po pol- noči je umrl mizarski pomoč- nik Janez Kovač. Bil je človek nekoliko ozkih ramen, topega obraza, suhljav, in redkobese- den. Umrl je v pet in trideset- jih letih.

Čez dva dni so ga pokopali. Ni zapustil otrok, ne žene, imel je le neko kuharico, ki je slu- žila v Peči pri nekem bančnem ravnatelju Tordaju in ki je bila teta Janezu Kovaču.

Čez pet let je umrl star mi- zar, v čigar delavnici je delal. In čez deset let je umrla stara ženska, pri kateri je stanoval.

Čez štirinajst let je umrla ku- harica pri Tordajevih, ki mu je bila teta.

Čez ena in dvajset let — šes- tega marca 1895 — so sedeli v majhni gostilni na Kerepeski cesti izvoščiki in pili vino nad rdečim prtom. Bilo je pozno ponoči in govorilo se je bila ura tri. Uprli so se v mizo in se silno krohotali. Neznosen dim iz smotk se je plazil nad mizami.

Govorili so o svojih vojaških spominih. Pravil je eden iz- med njih, debel, golšav, zaripel kočijaž, ki so ga klicali Frici:

"Nekoč pa je narednik ne- kemu rekrutu porinil glavo v peč..." tu ga je tako pograbil krotot, da je udaril po mizi.

"Vražja reč!" je kričal. Na vratu in sencih so se mu napele žile, dolgo ga je davil in dušil smeh in ko ga je nehale tretji, je nadaljeval, toda vmes ga je še vedno popadel krotot:

"Porinil je glavo v peč in stokrat je moral vanjo zavpiti. Herr kuksfirer melde gehor- samst... armer kerl, na vseh štirih je ždel pred pečjo, mi- smo ga pa treskali od zadaj, da bi se nam kmalu roke od trgale..."

Ustavil se je in se nakroho- tal, nato pa dejal drugemu ko- čijažu:

"Se spominjaš, Franci?"

Frici je prikimal.

Topi kočijaž si je pogladil čelo.

"Kako so že klicali tistega možakarja..."

Frici je pogledal v zrak in dejal:

"No... Kovač... Janez Ko- vač."

Tedaj je človeški glas zad- njič izgovoril ime Janeza Ko- vača.

Desetega novembra 1899 so iz starobudimske tobačne to- varne prepehali v bolnišnico sv. Janeza na sruco bolno žen- sko. Kakih pet in štirideset let je imela. Ležala je v prvem nadstropju, v srednji dvorani št. 3, tiho in preplašeno je le- žala na postelji. Čutila je, da bo umrla. V dvorani so že spa- li ostali bolniki, bila je polte- ma, le v modrem kozarčku je gorel steno.

Delavka je s široko odprtimi očmi mrla v mrak in premišlje-

vala o svojem življenju. Spo- mnila se je vaše poletne noči in krotkega fanta, s katerim je blodila — držala sta se za prste — po toplem dišečem travniku in ki mu je bila ljubica.

Ta fant je bil Janez Kovač in njegov obraz, pogled in glas se je tedaj poslednjič vrnil. To- la tedaj niso več glasno izgo- vorili njegovega imena, le v misli te umirajoče ženske je vzplamtelo nemo za trenutek.

V prihodnjem letu je pogo- relo luteransko vaško pokopa- lišče, v katerem so ležale praš- ne matične knjige, kjer so bili vpisani Janeza Kovača rojstni in smrtni podatki.

V januarju 1901 je bila trda zima. Proti večeru, ko se je čisto zmrznilo, je strgan človek plezal čez jarek ob vaškem po- kopalšču. Ukradel je z grobov dva križa, da je zakuril.

Eden izmed križev je bil z groba Janeza Kovača.

Spet sta minuli kakih dve de- setletji.

Leta 1920 je v Keckemetu sedel mlad odvjetnik za pisalno mizo in urejeval očetovo za- puščino. Po vrsti je odpiral mizine predale in pregledoval vsak listič.

Fototeletrična stanica je e- lektrično oko človeštva. Svet- lobne žarke, ki zadevajo vanjo, spreminja v električne impulze. V tem obstoji, na kratko pove- dano, ves njen učinek "Svet- lobni relaks" je najstarejša, najpreprostejša in najbolj zna- na uporaba električnega očesa. Stanica reagira, če pade svetlo- ba ali senca nanjo, sproži elek- trični tok in s tem spravi v de- lovanje kakšno signalno napra- vo, n. pr. aparat, ki sporoča po- žare, pri čemer sproži svetlobo plamenov svarilno pripravo.

Danes poznamo nešteto mož- nosti za uporabo svetlobne sta- nice. Rabi nam n. pr. kot de- tektiv, ki čuva prostore pred vlomilec. Pri tem izkoriščamo njeno lastnost, da reagira tudi na infrardeče žarke, ki so člo- veškemu očesu nevidni. Zgra- dili so na tej podlagi svarilne priprave, ki stopijo v akcijo, čim se preseka, n. pr. po telesu vlomileca, infrardeči žarek, ki je iz njemu nevidne žarnice na- perjen na stanico. Vlomilec se pri svojem poslu niti ne zaveda, da je v tem trenutku že polici- ja opozorjena nanj, in da ga

bo vsak trenutek zasačila. Na- ta način ščitijo v velikih gale- rijah slovit in dragocene sli- ke. Že se se preveč približa- takšni sliki, se zgodi, da se sproži svarilna priprava.

Na podoben način deluje apa- rat, ki je že mnogo delavcev ob- varoval težkih nesreč. Če se kakšen delavec preveč približa nevarnemu stroju, n. pr. žagi, povzroči prekinitev infrardeče- ga žarka, da se stroj takoj us- tavi. Vrata se odpirajo sama od sebe, čim se jim kdo pribli- ža — takšna vrata imajo danes že v mnogih velikih hotelih, v bolnišnicah, v garažah. Pri ne- kih postajah podzemne želez- nice v N.Y.C. se pričnejo gublj- ve stopnice premikati s po- močjo fototeletričnih stanic že- leznic.

Tudi v sportnem življenju so se svetlobne stanice zelo obnes- le. Do odlomkov sekunde na- tančno se da n. pr. z njihovo pomočjo določiti čas, ko je zna- govalec dosegel cilj, kajti v te trenutku je s svojim teles- som prekinil nevidni žarek in stanica je nato ustavila uro

stoperico. Točnejših in ne- zmotljivějšíh sodnikov ni.

Žal se je morala seveda tudi vojna tehnika okoristiti s tem čudežnim izumom moderne tehnike. Že med svetovno voj- no je električna zapornica za- pirala pristanišče Kronštata. Vsaka ladja, ki je prišla v pri- stanišče, pa čeprav je bilo to v noči in megli, se je s pomočjo nevidnega žarka, ki prodira tu- di skozi meglo, in svetlobne stanice sama javila pristaniški upravi. Zaman bi sovažna ladja poskušala neopazno do- speti v pristanišče in začeti tam svoje uničevalno delo.

Toda električno oko je oko tudi v pravem pomenu besede. Svetlobna stanica povsem na- domestuje živo oko po neki pri- pravi, ki s slepim omogoča čiti- tati knjige z normalno pisavo. Svetlobna stanica "otipava" tu črke in pod njenim vplivom se pojavljajo na posebni deski ustrezajoči plastični znaki, ki s slepim po običajnem sistemu omogočajo spoznati posamezne črke.

Raba svetlobne stanice je dan- es že tako mnogovrstna in ob- sežna, da bi vseh možnosti niti ne mogli naštet. Aparat, ki ob mraku avtomatično prižge mestne luči, aparat, ki na isti način avtomatično prižge luči v vlaku, čim je ta privozil v predor, aparat za neopazno štetje obiskovalcev kakšnega muzeja ali razstave, aparat, ki mehanično polaga cigarete v škatlo tako, da je njih tisk zgo- raj in viden, televizija, zvočni film, zveneči papir in nešteto drugih iznajdb: vse to je stvar, za katero se mora človeštvo za- hvaliti čudežni moči svetlobne stanice.

Na nekem lističu je bilo to-le zapisano:

"Dva politirana stola. Cena 4 gold. 60 krajcarjev sprejel s spoštovanjem. Janez Kovač."

Odvjetnik je preletel pisanje, ga že raztrgal in vrget v košaro.

Prihodnje jutro je dekla od- nesla košaro in sipala iz nje smeti na konec dvorišča.

Čez tri dni je deževalo. Str- gani listič je premočilo in bilo je brati le še: J... Kova...

Ostalo je spral dež. Črko J. je bilo tudi komaj še mogoče raz- ločiti.

Nato dolgo ni deževalo. V prah in smeti zakopane so le- žale še nekatere črke J... Ko- va...

Zadnje črke, zadnji deli potez, ki so spominjale na Ja- neza Kovača.

Čez nekaj tednov se je streslo nebo in dež je lil v curkih.

Tisto popoldne so bile premo- čene tudi zadnje črke. Najdalje se je obdržala črka v zakaj tam je Janez Kovač nekoč močnej- je pritisnil pero. Nato je tudi ta črka izginila.

In tedaj v tem trenutku — šest in štirideset let po smrti — je za večno minilo in za večno izginilo z Zemlje življenje mi- zarskega pomočnika.

STROJI Z ŽIVIMI OČMI

Fototeletrična stanica je e-

lektrično oko človeštva. Svet-

lobne žarke, ki zadevajo vanjo,

spreminja v električne impulze.

V tem obstoji, na kratko pove-

dano, ves njen učinek "Svet-

lobni relaks" je najstarejša,

najpreprostejša in najbolj zna-

na uporaba električnega očesa.

Stanica reagira, če pade svetlo-

ba ali senca nanjo, sproži elek-

trični tok in s tem spravi v de-

lovanje kakšno signalno napra-

vo, n. pr. aparat, ki sporoča po-

žare, pri čemer sproži svetlobo

plamenov svarilno pripravo.

Danes poznamo nešteto mož-

nosti za uporabo svetlobne sta-

nice. Rabi nam n. pr. kot de-

tektiv, ki čuva prostore pred

vlomilec. Pri tem izkoriščamo

njeno lastnost, da reagira tudi

na infrardeče žarke, ki so člo-

veškemu očesu nevidni. Zgra-

dili so na tej podlagi svarilne

priprave, ki stopijo v akcijo,

čim se preseka, n. pr. po telesu

vlomileca, infrardeči žarek, ki je

iz njemu nevidne žarnice na-

perjen na stanico. Vlomilec se

pri svojem poslu niti ne zaveda,

da je v tem trenutku že polici-

ja opozorjena nanj, in da ga

bo vsak trenutek zasačila. Na-

ta način ščitijo v velikih gale-

rijah slovit in dragocene sli-

ke. Že se se preveč približa-

takšni sliki, se zgodi, da se

sproži svarilna priprava.

GRADBENIKI V KRALJE-

STVU ŽUŽELK

Človeški gradbeniki se še

dolgo ne morejo primerjati z

gradbeniki v svetu žuželk. Iz

poročil inženjerskega sveta, ki

gradijo totni do 12 m vi-

sokih stavbe. Če bi ljudje po-

skušili kaj podobnega, bi mora-

li njih "nebotičniki" doseči vi-

šino kakšnega Mont Blanca.

Kot mojster za težke uteži

veljajo med hrošči rogači, ki so

sposobni dvigniti bremena svoje

osemstokratne telesne teže. Pa

naj kakšen človek poskusi dvig-

gato breme, ki bo 8-stokrat

prekašalo njegovo telesno te-

žo. Rekord v brzini ima — pa-

jek, ki v eni sekundi z lahkoto

preteče stokrat daljšo progo,

nego je njegova telesna dolži-

na. Naši tokači bi se lahko s

pajkom kosali le tedaj, če bi

moželi doseči brzino — tisočev

kilometrov na uro.

Ali ste že naročili Slo-

vensko - Amerikanski

Koledar za leto 1936. —

Vreder je 50 centov.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

Znanstveni in Poučni Spisi

AHN'S NEW AMERICAN INTERPRETER. — Trda vez. 279 strani. Cena 1.40
Učna knjiga za Nemce in za one, ki so nem-
ščine zmožni.

AMERIKA IN AMERIKANCI. Spisal Rev. J. M. Trunk. 608 strani. Trda vez. Cena 5.—
Opis posameznih držav; priseljevanje Slo-
vencev; njihova društva in druga narodne
ustanove. Bogato ilustrirano.

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO. Sestavil dr. F. J. Kern. Vezano. Cena 2.—

BURSKA VOJSKA. 95 strani. Cena 40

BALKANSKO TURŠKA VOJNA. 181 str. Cena 80

BONTON. 280 strani. Cena 1.50
Knjiga o lepem vedenju, govorjenju in obla-
čenju v zasebnem življenju.

BODOČI DRŽAVLJANI naj naroče knjižico —
"How to become a citizen of the United
States".

STATES. V tej knjigi so vsa pojasnila in zako-
ni za naseljenice. Cena 50

BREZPOSELNOSTI IN PROBLEMI SKRBSTVA
ZA BREZPOSELNE. 75 strani. Cena 35

CERKNIŠKO JEZERO IN OKOLICA. Spisal M. Kabaj. Trda vez. 75 strani. Cena 1.20
V knjigi je 21 slik in en zemljevid. Zgodovi-
na in pripovedke o naravnem čudu, kakršnih
je le malo na svetu.

DENAR. Spisal dr. Karl Engliš. 236 strani. Cena 80
Denarni problem je zelo zapleten in težaven
in ga ni mogoče storiti vsakomur jasnega.
Pisatelj, ki je znan čiški narodno-gospodar-
ski strokovnjak, je razširil svoje delo tako,
da bo služilo slehernemu kot orientirni spis
o denarju.

DOMAČI VRT. Spisal M. Humeč. 234 str. Cena 1.20
Splošno vrtnarstvo; posebno vrtnarstvo; sa-
dno drevje; kako vrt krasimo; navodila za
sodne rastline. 102 slike.

DO ORHIDA DO BITOLJA. 100 strani. Cena 70
Zanimiv potopis s slikami tistih krajev naše
stare domovine, ki so Slovencem le malo
znani.

GOVEDOREJA. Spisal R. Legvart. 143 strani.
S slikami. Cena 1.50

GOSPODINJSTVO. Spisala S. M. Purgaj. S sli-
kami. 296 strani. Cena 1.20
Knjiga se odlikuje po svoji izbrani vsebini in
veliki koristi, ki jo nudijo ženskam in dekletom
v vseh vprašanjih gospodinjstva.

GOSTILNE V STARI LJUBLJANI
51 strani. Cena 60
Podroben opis starih ljubljanskih gostiln,
s katerimi je v gotovi meri zvezana zgo-
dovina slovenske prestolice.

GRŠKA MITOLOGIJA. 311 strani. Cena 1.—
Opis božanstev, v katera so verovali stari
Grki.

IZ TAJNOSTI PRIRODE. 83 strani. Cena 50
Poljudni spisi o naravoslovju in zvezdaznan-
stvu.

IZBRANI SPISI ZA MLADINO. Spisal Franc
Levstik. 220 strani. Cena 90
Levstik. 220 strani. Cena broš. 1.10

JUGOSLAVIJA. Spisal Anton Melik. Prvi in dru-
gi del obsegata 321 strani.
Cena: I. Del 50. II. Del 50

KRATKA SRBSKA GRAMATIKA. 68 strani. 30
Zemljepisni pregled; natančni podatki o pre-
bivalstvu, gorah, rekah, poljedelstvu.

KRATKA ZGODOVINA SLOVENCEV. HRVA-
TOV IN SRBOV. 95 strani. Cena 1.25
Knjiga o lepem vedenju. (Urban.) Vez. 1.25

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDEDJU. 111 str.
KUBIČNA RAČUNICA. Trda vez. 144 str. Cena 75
Navodila za izračunavanje okroglega, rezane-
ga in tesanega lesa.

LEVSTIKOVI IZBRANI SPISI, poezije. 306 str.
Cena 70

LEVSTIKOVI IZBRANI SPISI. 332 strani. Cena 70
V teh treh knjigah je zbrano vse književno
delo našega velikega kritika, pesnika, pisate-
lja in jezikoslovca.

LIBERALIZEM. Spisal v. Hobhouse. 126 str.
Politična študija, ki nazorno prikazuje smer-
nice nekoč tako važne angleške politične
stranke.

MISTERIJ DUŠE. Spisal dr. Franc Goesti. —
275 strani. Cena 1.—
Razprava o blaznosti in posledicah pijanče-
vanja.

MATERIJA IN ENERGIJA. Spisal dr. Lavo Čer-
mej. S slikami. 100 strani. Cena 1.25
Nauk o atomih, molekulah in elektronih. Po-
ljudno pisana razprava o bistvenih moderne
znanosti.

MLEKARSTVO. Spisal Anton Peve. S slikami.
168 strani. Cena 1.—
Knjiga za mlekarje in ljubitelje mlekarstva
sploh.

NASVETI ZA HIŠO IN DOM. 410 strani. Cena 1.—
Ta knjiga nudi nasvete, kako ravnati v raz-
nih vprašanjih in neprilikah, ki se dnevno
pojavljajo v delokrogu gospodarja in gos-
podinje in je torej svetovalec v vsakem
domu.

NAROD, KI IZUMIRA. 101 strani. Cena 40
Poljuden opis najsevernejšega naroda na sve-
tu, njegove žige in uvade.

NAJVEČJI SPISOVNİK. 150 strani. Cena 75
Knjiga vsebuje veliko zbirko ljubavih in
ženitnih pisem.

NAŠA PRVA KNJIGA. Spisal Pavel Miere. 60
strani. Trda vez. Cena 75
To je nekaj slovenski abecednik, sestavljen
po vzorcu ameriških učnih knjig. S slikami.
Primeri za otroke, katere hočete naučiti
slovenskega pravopisa.

NOVA VELIKA ARABSKA SANJSKA KNJIGA
308 strani. Cena 1.50
To je najpopolnejša sanjska knjiga, sestav-
ljena po najboljših arabskih in egiptovskih
virih. S slikami.

VELIKA SANJSKA KNJIGA. S slikami. 256.
strani. Cena 90
SANJSKA KNJIGA. S slikami. 100 strani. Cena 60

OB 50-LETNICI DR. JANEZA EV. KREKA —
94 strani. Cena 25
Napisano v spomin možu, ki je prvi med na-
mi uspešno propagiral veliko idejo jugo-
slovanstva.

OBRTNO KNJIGOVODSTVO. 258 strani. Vez. 2.50
Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbo,
umetno in strojno ključavničarstvo ter žele-
znicarstvo.

ODKRITJE AMERIKE, spisal H. MAJAR. Trije
deli: 162, 141, 133 strani. Cena mehko vez. 50
Cena vezane 60
Poljuden in natančen opis odkritja novega
sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter
je sestavljen po najboljših virih.

PO GORAH IN DOLINAH. Spisal Pavel Kunaver.
197 strani. Cena 80
V knjigi so opisane lepote naše slovenske
domovine. Krase jo krasne slike naših naj-
lepših krajev.

Kje je Eva? ..

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

38 ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

Ludvik malomarno zamahne z roko. "To sem ti povedal, ker si ves čas tako skrbno obračal svoje oči v mene. Samo še malo časa me pusti v mojem potrtim razpoloženju; to bom že enkrat pozabil — imaš prav. Torej, na tvoje zdravje!"

Prinese si nov kozarec in ga napolni. Zopet trčita. In ko kozarec izpraznita, vstopi Dolly, ki je z gospo Bauman ravno prišla iz gledališča.

"Prideve malo pozno, gospa Bauman in jaz. Sedaj pa takoj k večerji," pravi Dolly in ponudi bratu roko, Gertu pa se samo malo prikloni.

Nekaj dni za tem je bila tedaj družba pri Traberju in kot vedno, je bilo mnogo glazbe. Kdor pa ni našel zabave v glazbi, je mogel iti v druge prostore, ne da bi mu bil kdo za meril. To je bilo ravno najprijetnejše v tej gostoljubni hiši. Vsakdo se je mogel zabavati na svoj način. Ludvika sta nekoliko razvedrili gospodarjevi nečakinji. Obe ste bili zelo živi, pa tudi že zaročeni. Toda njuna zaročenca isti čas nista bila v Berlinu, temveč sta bila v Ženevi na neki diplomatični misiji. Tako se je mogel Ludvik obema posvetiti, ne da bi se podajal v nevarnost, da bi padel v roke kaki materi, ki bi mu hotela podeliti svoj blagoslov.

Dolly je gospodarja, ki je igral gosli, spremljala na klavir, nato pa pride v stransko sobo, kjer so Toringa nadlegovali nekateri gospodje in dame, da jim kaj pripoveduje o Afriki. Mnogo rajši bi bil poslušal godbo, da bi slišal in videl Dolly, toda ni se mu posrečilo, da bi se oprostil. In tako, vdan v svojo usodo, pripoveduje, kar mu pač pride na misel. In pri tem vidi mnogo, vseh poželjivo vprtih dekliških oči. To seveda tudi Dolly takoj opazi, ko vstopi, in napolni jo pekoča bolečina, ko zlasti opazi, kako se je Gert poseben ljubeznivo obrnil k neki mladi dami. Dolly je bila žalostna, da bi mogla zajokati. Toda ni bila njena navada, da bi mirno in potrpečljivo sprejela kako bolečino in da svoji jezi dovoli duška, pravi precej neotesano:

"Tukaj pripoveduje dr. Toring že tolikokrat o svojih pustlovčinah v Afriki; do mi je predolgočasno, grem rajši dalje."

Z zadoščenjem, ki je njeno bolečino nekoliko omamilo, vidi, da je Toring pri tej neumestni pripombi prebledel in da je vpel v njo pogled, ki jo je čudno presumil.

Tudi drugi jo začudeno pogledajo. Kot neizobražena ni bila poznana, toda sedaj je bila in vsakdo s pomilovanjem pogleda Toringa. Mlade dame mu zagotavljajo, da se zelo zanimajo za njegovo pripovedovanje. Toda Toring vstane z nasmehom in pravi:

"Ne, sedaj končam; gospica Olden ima popolnoma prav, ker gospodo dolgočasim."

Vsi mu oporekajo, toda Toring se smeje poslovi in odide v sobo, v katero je videl Dolly iti. Vedel je natančno, zakaj je bila tako nedostojna in je hotel sedaj vse dognati do konca. Ta nedostojnost ji prav gotovo ni prišla od srca, kajti Toring je vedel, s kako vneto se je zanimala za njegove doživljaje v Afriki. Opazil je prav dobro, da se je mogla še komaj obvladati, ker je mislila, da ga je kaka druga dama navezala k sebi.

Počasi gre za njo in ravno se vidi, da je izginila za za grinjalom, ki je ločilo majhno sobo od večje. Toring se ozre in se prepriča, da nikogar ni v bližini in da nikdo ni videl, da se je tu zatekla Dolly. Naglo stoji pri majhni mizi. Ko nenadoma stoji pred dnjo, se Dolly zgane in Gert opazi, kako težko si zdrži solze. Toda oboroži se z vso silo proti mehkobi, ki se ga je pričela lotevati in pravi tako trdo, kot ni ž njo še nikdar govoril:

"Ravnokar ste me razžalili, milostljiva gospica. Navajen sem že na to, da z menoj slabo postopate, toda kar ste pred pričami rekli, pomeni za mene moralčno zaničje. Ako dama kakega gospoda oklofuta, se more pokoriti in zadostiti samo na en način, in to pokoro in zadoščenje sedaj zahtevam."

Predno je Dolly vse razume, je Toring pritisne k sebi in jo poljubi na ustnice.

Kot ohromela sloni nekaj časa na njegovih prsih in ne ve, kako se je vse zgodilo. Toda Toring je zopet izpusti in stopi nazaj."

"Tako milostljiva gospica, sedaj imam svoje zadoščenje in midva sva pravila."

Tedaj postane Dolly še jasno, da je bil ta poljub za njo veliko ponižanje. Vzravna se in jezne solze se ji vlijejo iz oči.

"Vi nesramež! O, kako vas sovražim, kako vas zaničujem! Vi ste zverina!"

Dolly se z grudi na stol, se nasloni na mizo in si z rokami zakrije obraz.

Toring se skloni nad njo in se oklene njenih tresočih se ramen.

"Saj ni res, moja sladka Dolly, saj me ne sovražiš, temveč ljubiš me, kot te ljubim jaz, samo zaradi ljubosumnosti si bila tako neotesana, kakoršna drugače ne bi bila nikoli. In vem, da si bila na me samo zaradi tega tako jezna, ker mi nisi hotele pokazati, kako me imaš rada. Sedaj pa je konec te komedije, sedaj ne zdržim več; zaradi mene ti ni treba jokati. Dolly, ti sladka trmoglavka, sedaj se mi moraš brezpogojno podati. Ali nisi čutila, kako težko mi je bilo, da sem zlomil tvojo trmico? Na koga sem v Afriki neprestano mislil? Na tebe! Komu so bile namenjene kot sapa tanke veze in ne, ki naj bi jih nosila moja ljuba žena? Tebi! Toda tvojemu sovražnemu obnašanju proti meni nisem mogel stati miren nasproti, vendar se nisem mogel podati. Kaj bi moja Dolly mislila o tako slabotnem človeku? Sladka Dolly, sedaj pa me vendar enkrat pogledaj. Ali je bilo tako hudo, da si se morala spokoriti s poljubom za to, kar si zagrešila?"

Toring dvigne njeno glavo. Solze so ji usahnile, pogleda ga, nekoliko kljubovaje, nekoliko mehko in premagano.

Toring se s kloni k njej in jo pritisne k sebi.

"No, kaj, Dolly? Ali se mi boš sedaj brezpogojno podala, ali pa boš šla zopet proti meni v boj? Toda to ti povem: če se mi sedaj brezpogojno ne podaš, tedaj takoj zapustim to hišo in me nikdar ne boš videla," pravi resno.

(Dalje prihodnjaki.)

POGLED NA HARAAR,

važno abesinsko mesto, ki so ga z bombami uničili italijanski letalci. Neutrjeno mesto je bilo nekakšno trgovsko središče Abesinije.

ZAKONSKA ZVEZA MED SORODNIKI

Če govorimo o zakonski zvezi med sorodniki, imamo seveda v mislih zakone med bratrance in sestričnimi ali med drugimi se bolj oddaljenimi sorodniki. Zakonske zveze med ožjimi sorodniki so v vseh kulturnih državah prepovedane in tudi iz biološkega vidika niso mogoče. Biološka vprašanja narodnega zdravlja stoji zdaj v ospredju zanimanja in zato je važno tudi vprašanje zakonskih zvez med sorodniki. Že od nekdaj so ljudje odklanjali take zakon. zveze in je nekatere primitivne veroizpovedi so jih priznavale ali celo priporočale. Velike svetovne veroizpovedi so jih vedno odklanjale. Stari Grki in Rimljani niso dopuščali zakonskih zvez med krvnim sorodstvom. Res so bile tudi tam izjeme in rimski senat jih je moral odobriti; poznejši zgodovinarji so jim pa pripisovali razkroj najvišjih slojev rimskega prebivalstva.

Odklonitve zakonskih zvez med sorodniki ne smemo utemeljevati samo z nagonom tem več tudi z dolgoletnimi izkušnjami. V starih izročilih najdemo mnogo dokazov, da take zakonske zveze niso ugodne za potomstvo. Niti nova medicinska veda takih zakonov ne priporoča. Zdravniki in biologi preteklega stoletja so pa šli še

dalje in so pripisovali različne bolezni ter telesne in duševne hibe zakonskim zvezam med sorodniki, če so se pojavile te bolezni odnosno hibe pri otrocih iz takih zakonov.

Medicinska in biološka veda naših dni pa ne zavzema več tako izrazito odklonilnega stališča v tem vprašanju. Izkušnje so namreč pokazale, da to stališče ni bilo pravilno. Pred 150 leti so morski roparji napadli in izropali angleško vojno ladjo in samo majhna skupina članov posadke se je rešila na pust otok v Tihem oceanu. Potomci te skupine, čijih predniki se niso nikoli mešali z domačini in so torej, potomeci poročenih sorodnikov, so krepki, duševno in telesno povsem zdravi. Enak primer vidimo na francoskem otoku Bourbon-eev, kjer je belokožev le malo in že skozi več pokolenj sklepajo zakonske zveze med seboj samo sorodniki. Tudi tu ni nobenih škodljivih posledic, nasprotno, ljudje so zdravi, krepki, in lepi, nobenih bolezni, nobenih duševnih ali telesnih hibi nimajo.

Največ zagovornikov zakonskih zvez med sorodniki je med zoologi. Ti pravijo, da v živalskem svetu niso mogli dognati nobene omejitve iz nagona, nasprotno, najboljše vrste živali, najboljše pasme dobimo baš od krvno sorodnih sparjenih živali. Posebno pri konjih se to zelo dobro obnese.

Kljub temu je pa Darwin trdil, da po tej poti pleme polagoma propada. Najvažnejše vprašanje zakonskih zvez med sorodniki je vprašanje dednosti. Zakoni dednosti pa kažejo velike vrzeli. Podedovane bolezni preskočijo po znanih Mendelovih pravilih cela pokolenja. Izključeno je pa, da bi mogli utemeljevati nekatere bolezni recimo slaboumnost, s sorodstvom roditeljev, temveč jih lahko utemeljujemo s tem, da so se pojavljale že v obeh vrstah prednikov. Res se lahko pojavi ta ali ona bolezen zopet, toda to nima nič skupnega s sorodstvenimi vezmi, temveč je v zvezi s prejšnjimi bolnimi predniki potomcev iz navadnih zakonov.

Ne da se pa tajiti, da je ta nevarnost pri potomeh iz zakonov med sorodniki večja, ker se izraziteje pokažejo enaka nagnjenja ali hibe obeh prednikov. Iz tega torej sledi, da zakonske zveze med sorodniki zdravih rodbin ne škodujejo potomcem, pač bi se po taki zakoni ne smeli sklepati tam, kjer se je pojavljala v obeh rodbinah podedovana bolezen. Po najnovejših nazorih zakonskih zvez med sorodniki ne smemo v načelu odklanjati, pa tudi ne načelno priporočati.

BOJAŽELNE MRAVLJE

15.000 gozdnih mravelj se v londonskem zoološkem vrtu pripravljajo na vojno. To so ugotovili pazniki ki mravlje stalno opazujejo in vedo povedati o njih zanimive stvari.

Mravlje živijo na največjem izmed treh otokov v nekem ribniku živalskega vrta. Sedanji lepi pomladni dnevi so jih zbudili iz zimskega spanja, pa jih je lahko opazujemo, kako utrjujejo svoje gnezdo z največjo hitrijo proti sovražnemu napadu. Oba sosedna otoka, ki sta od njihovega mravljišča ločena po vodnem toku kakšne 2 pedit širine, sta ta čas neobjudena.

"Včasih smo postavljali mostičke med otoki," pripoveduje eden izmed paznikov, "potem pa so nastajale neizprosne vojne, dokler niso mravlje iz enega gnezda popolnoma uničile mravljev v drugem mravljišču. Kar je teh ostalo živih, so odvedle zmagovalke v suženjstvo. To je bilo zanimivo opazovati, a vendar smo na zadnje opustili mostove med otoki."

Zanimivo je gledati, kako se gnezdo na največjem otoku utrjuje z delom vnetih delavk, dočim se poveljniki morda generala in vojni ministri zbirajo k dolгим posvetovanjem okrog poslovice pomaranče, ki jo je

SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau)
216 W. 18th St., New York

Pišite nam za cene vozniških listov, rezervacijo kabin in potovalne za potovanja.

SHIPPING NEWS

Na parnikih, ki so debelo tiskani, se vrše v domovino izleti pod vodstvom izkušenega spremljevalca.

22. aprila: Berengaria v Cherbourg
23. aprila: Bremen v Bremen
Ile de France v Havre
25. aprila: Conte di Savoia v Genoa
2. maja: Champlain v Havre
Europa v Bremen
Vulcania v Trst
6. maja: Washington v Havre
8. maja: Berengaria v Cherbourg
9. maja: Bremen v Bremen
Paris v Havre
Rex v Genoa
12. maja: Normandie v Havre
19. maja: Europa v Bremen
20. maja: Manhattan v Havre
21. maja: Aquitania v Cherbourg
23. maja: Champlain v Havre
Conte di Savoia v Genoa

16. maja: Normandie v Havre
28. maja: Berengaria v Cherbourg
29. maja: Rex v Genoa
Bremeu v Bremen
3. junija: Washington v Havre
5. junija: Queen Mary v Cherbourg
Europa v Bremen
6. junija: Paris v Havre
Saturnia v Trst
11. junija: Ile de France v Havre
Aquitania v Cherbourg
13. junija: Bremen v Bremen
Conte di Savoia v Genoa
16. junija: Normandie v Havre
17. junija: Berengaria v Cherbourg
Manhattan v Havre
20. junija: Europa v Bremen
Vulcania v Trst
Champlain v Havre
24. junija: Queen Mary v Cherbourg
27. junija: Lafayette v Havre
Rex v Genoa
Aquitania v Cherbourg
30. junija: Normandie v Havre
1. julija: Washington v Havre
2. julija: Berengaria v Cherbourg
3. julija: Ile de France v Havre
Conte di Savoia v Genoa
8. julija: Queen Mary v Cherbourg
11. julija: Saturnia v Trst
Champlain v Havre
14. julija: Normandie v Havre
15. julija: Manhattan v Havre
16. julija: Aquitania v Cherbourg
Bremen v Bremen
18. julija: Rex v Genoa
23. julija: Europa v Bremen
Ile de France v Havre
Berengaria v Cherbourg
25. julija: Vulcania v Trst
29. julija: Queen Mary v Cherbourg
Washington v Havre

Poleg poučnih knjig, muzikalij, iger, pesmi itd., imamo v zalogi precej nabožnih knjig, predvsem

Molitvenike

v krasni vezi, importiranih iz starega kraja.

Slovenski molitveniki:

SVETA URA

v platno vez90
v fino usnje vez1.50
v najfinejšo usnje vez1.80
v najfinejšo usnje trda vez 1.80

SKRBI ZA DUŠO

v platno vez90
v fino usnje vez1.50
v najfinejšo usnje vez1.80

KVIŠKI SRCA

v imitirano usnje vez60
v usnje vez80
v fino usnje vez1.10
v najfinejšo usnje vez1.20
v najfinejšo usnje trda vez 1.50
v bel celuloz vez1.20

NEBESA NAŠ DOM

v ponarejeno1.10
v najfinejšo usnje vez1.50
v najfinejšo usnje trda vez 1.60

Hrvatski molitveniki:

Ujehaj starosti, fina vez1.10
Slava Bogu, a mir ljudem
fina vez1.50

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

"GLAS NARODA"

pošljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošljamo.